

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 84. ANUL XIV.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 23 Oct. (4 Nov.) 1866.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litera mici, pentru dou'a ora cu 5 1/2. cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2. cr. v. a.

Evenimente politice.

Sabiu in 22 Octobree.

In tempulu din urma fu Prag'a locul câtra care se indrepta tota atentiunea celoru ce se ocupa de politic'a interna austriaca. Denumirea ministrului de Beust care fu de atâtea ori afirmata si demintita inca nu este publicata in fôia oficiala. N. Fr. Bl. insa sustine ca acést'a este de siguru si ca denumirea acést'a nu va trage dupa sine estrea Contelui Belcredi din Ministeriu; ba adauge si aceea ca Beust si Belcredi suntu intielesi dejá si in privinti'a politicej i n t e r n e. Directiunea ce o va luá ministeriulu in cestiunea ungrésca o deducu politicij din remanerea lui Belcredi si Majláth in ministeriu ca aru fi favoritoria operatului, seu mai dreptu programului deakianu. — Aceste tote insa suntu conjecturi, cari potu mane poimane cepatá alta fatia candu ne va dá W. Ztg deslusirile cum suntu in fapta.

In fine eata ca cetimu unu telegramu, prin care se conchiam a diet'a Ungariei pe 29 Novembre.

In privinti'a politicej din afara, denumirea lui Beust de ministru, aru insemná pacea. Se dice ca in intielesulu acést'a va fi cerculariulu ce-lu va emite câtu mai curendu. In privinti'a Prussiei intru atât'a va aretá ore-care disparatismu, incâtu ministrulu de Beust nu va incuviintiá o legatura mai de aprópe intre Austria si Prussia pre câtu tempu va sustá pacea incheiata la Prag'a intre aceste doue puteri. Austria va ave a inclná pre viitoriu la o intielegere si legatura intre Francia si Italia.

In Francia au produsu denumirea ministrului Beust complacere. Acést'a s'a vediatu inca la cea dintáiu scire despre acea denumire carea din Stuttgart, s'a tramisu la Parisu.

Scirea acést'a se afla in „France“ si e comitata de unele observári, din care s'aru vedé si care va fi procederea ministrului de esterne austriacu. Se dice adeca acolo ca programulu se va desvoltá numai pre rendu prin fapte. Apoi adauge unu pronuciamentu de insemnate in privinti'a politicej ministrulu fatia cu Prussia si adeca dice, ca de Beust aru fi gat'a a face si concessiuni Prussiei, deca acést'a se va purtá totu asiá in cestiunea orientata, ca si Europa nu va suferi o aliantia prussorussésca.

Scirile dela 31 Oct. n. spunu despre reintórcerea Cancelariulu de Majláth din Prag'a. Despre reintórcerea ministrulu de statu Belcredi inca nu se scriea positivu. Cele scrise in diuarie despre radicarea provisoriuulu in urm'a patentej din Septembrie se tnu iarasi numai de politic'a conjecturala (asiá dicu diuarele vieneze).

Despre caletoria imperatésca continua diuarele vieneze a spune ca e unu siru de manifestatiuni de bucuria din partea locuitoriloru pe unde caletoresce Preainalt'a persóna. —

Din Veneti'a cetimu acum rezultatele plebiscitulu, cari au esitu dupa cum se puté prevedea in favórea unirei cu ceealalta Italia. Mai tote voturile au fostu „si“ (rom: asiá; rus.: dá) si numai pré putine „no“ adeca „nu.“ — Austriacii cari se mai afla acolo pâna la definitiv'a predare a materialulu, se dice ca suntu espusi de multe ori la insultele plebei venetiane. Autoritatiile italiane au promis ca voru luá mesuri energice contra acestoru neorendueli.

Veneti'a au tramisu o depuatiune omagiala la regele in Turinu. Primirea ei in cetatea acést'a au fostu entusiastica. — In Cagliari pe insul'a Sardinia s'au intemplat manifestatiuni in favórea Franciei. Se scrie ca in o diminélia s'a aflatu pe strate hârthii cu colori francesci cu inscriptiunea: sa traiésca Napoleonu, si traiésca Sardinia francesca! Voimu sa fimu francesi! Mai curséza si scirea despre cederea Sardiniei la Francia pentru Veneti'a.

Din Roma curgu de mai multu tempu acum diverse sciri despre ceea ce va intreprinde Pap'a dupa retragerea militiei francesci din Roma. Regin'a Ispaniei, — carea intre parentese dtsu, abiá se mai sustine prin deportatiuni de ómeni si prin intemniári, pe tronulu ispanicu — i-a oferitu Papei asilu in tierile sele. O fertulu acést'a s'a primitu, insa totusi credu cei din giurulu Sân-

tei Sele, ca Piu IX nu se va duce nicáiri, si ca simtlemintele nationale voru pinxe mai curendu séu mai târdú, si apoi va trece preste „non possumus“ dincolo si se va impacá cu Victoru Emanuelu.

Revista diuarstica.

Presse cea vechia aduce in nrulu de diminéti'a dela 28 Oct. n. unu articulu intitlatu: o dieta uitata. In introducere vorbesee despre cert'a intre organele deakiane si tiszaiane, care adeca din aste doue sa faca testamentulu dietei inca nici de unu anu alese si care sa scrie regimulu epistol'a de abdicere dupa redeschiderea sessiunei amanate. Dupa aceea vine asup'a dieteloru ce au a se deschide dincolo de Lait'a si in Croatia in 19 Noemvre. Si diet'a Ungariei dupa mai multe asicurári se dice ca va fi conchiamata câtu mai curendu. „Numai de diet'a transilvanana nu mai e nici o vorba; numai pre acést'a se pare a o fi uitatu regimulu cu totulu. Se pare insa numai asiá.“ Spune apoi, ca dupa sistarea dietei constitutiunale a Tranniei, s'a compusu o dieta din aristocrati séu din particularisti austriaci, scósa din ruinele trecutulu, cu scopu, cá sa aléga deputati la Pest'a in o sessiune a d-h o c, pentru regularea referintiei de dreptulu publicu intre Ungaria si Transilvania. „Cum stau astadi lucrurile, se pôte spune inainte, si inea cu siguritate matematica, ca deputatii acesti'a, dupa ce se voru fi inchisu portile dietei din Pest'a, se voru întórcé cu mânilé góle acasa, si ca abiá voru aduce mandantiloru loru ce-va din complanarea cu imperiulu, de buna séma insa despre unu arangementu intre Ungaria si Transilvania nu voru aduce nici o scire placuta. Dupa starea lucruriloru in tempulu de fatia nici nu se pôte sci candu va putea aflá diet'a din Pest'a ce-va tempu si inca deca va puté aflá vre-o ocaziune a cugetá si la Transilvania.“

Aminteesce apoi, ca tempulu conchiamárei dietei ardelene pe bazea legei de representatiune, instituite prin patent'a din Fauru, se vede a fi inca departe, pentruca regimulu nevrendu a o rumpe cu Ungurii estépta dupa unu Deus ex machina. De aceea vieti'a publica in Transilvania va stagná inca tempu indelungatu, de-si interesele materiale ale tieriei ceru asiá de urgentu incordarea tututororu puteriloru.

Articulu ineepe apoi a deveni si mai interesantu si de aceea ne luámu ostenála a-lu reproduce pre câtu se pôte de sinceru in o traducere.

„Déca“ (starea descrisa de mai susu) „nu se scimba in graba in vre-unu modu, ne va cresce din credinciósa tiéra sasésca unu nou Schleswig-Holstein (?) si foile nemtiesci voru vé sa-si dateze de acolo relatiunile despre parasit'a stirpe de frate (verlassenen Bruderstamm).“

„Si románii (Rumänen) ne voru face grigi mari, deca voru mai remané avisati, cá sa mai astepte multu scirea cea singura fericitóre din capital'a Ungariei. Aru fi insa rusinatoriu pentru Austria, candu románii aru ajunge acolo, cá sa-si indrepte privirea câtra principatele dunarene.“

„Este in adeveru dreptu, cá lucrurile in Romania (Walachei) si cu deosebire in Moldavi'a suntu preste tota mesur'a ticalóse si deplorabile. Insa Principele celu nou alu acestei tieri, castigatu din gard'a prussiana, se vede ca totusi au adusu ce-va cu sine din simtiulu celu practic si economic alu Hohenzolleriloru. Elu pâna acum — si acést'a are sa dica ce-va, candu considerámu pre antecesorii sei si greutátele missiunei sele, — inca nu au facutu nici o gresiéla batatóre la ochi; elu face tote incercárilé de a radica pre poporulu seu celu opusu (widerstrebend) culturei si nepeptenatu (widerborstig). Aici trebuie sa ne iérte autoriulu, ca nu-i putemu traduce fidelu epitétulu celu frumosu, din cauza cá limb'a romána inca totu nu au ajunsu la acelu gradu de desvoltare in balacarituri, la care se vede a o fi adusu cea nemtiésca Red.) si se vede ca nu e imposibila, cá un'a din cercári sa-i si succéda. Si in privinti'a esterneloru nu se afla pre cale retacita. In locu de a fi unu satelitu alu Russiei dupa cum se asteptá, si asiá a consacrá autonomi'a acelorú tieri perirei celei

sigure, elu face pace cu Pórt'a; elu temporiséza, pentru cá la tempulu seu, candu va veni tréba la impartíel'a mostenirei „omului bolnavu“ (Tarciei) sa-si capete cá parte independintia (neaternarea) Romaniei. Cá scolaríu alu lui Bismarck au doveditu inca pré curendu, candu cu resbelulu nemtiescu, ca elu crede ca nu numai spre média di ci si spre apásu are unu „bolnavu“ inaintesi.

„Departé de noi cá sa vedemu in satir'a cea succésa a principiului de nationalitáti vre-o periclitare a posesiunii austriace la média-di resaritu. Precum suntú grecii de astadi o deplorabila imitatiúnea a Eleniloru vechi, asiá suntú romanii o caricatura ridiculósa, dára nepericulósa a Romaniloru. Sa se bage de séma, cá sa nu vina de nou un'a din nationalitáti Austriei in ispita, din caus'a miseriei interne sa-si indrepte privirea in afara.“

Amu vrea sa scimu ce scopu are press'a nemtiésea austriaca cu asemenea scrieri? cui servése ea?

Atentatulu asupr'a Majestáti Sele Imperatulu in Prag'a.

In nrulu trecutú amu inceputú inregistrarea evenimentelor politice cu tristulu evenimentu din Prag'a, despre atentatulu asupr'a vietiei Majestáti Sele Imperatulu. Acum impartasímu publicului mai pre largu unele date despre acésta trista intemplanté dupa diuáriulu oficialu W. Zt. carele se exprima in asta privintia in modulu urmatoriu:

Ni a impartítú sórtea, nóue si altoru foi de séria de aici (din Vien'a), sa referímu astadi despre unu evenimentu, in urm'a cáruí cele mai mari cercuri suntú fórté consternate. Primímu adéca acum despre deplorabil'a intemplanté urmátórea impartasíre:

„Cu adéca durere ti facu cunoscuta o intemplanté, carea, de-si pána acum inca nu e de ajunsu chiarificata, nu au lipsitu de a aruncá o umbra trista asupr'a bucuríiloru momentulu. Ti impartasíescu, ceea ce este pána acum cunoscutu despre intemplanté dupa isvórele cele mai bune si me retínu de ori-ce ratiunamentu subjectívu, te rogu insa a privi in faptele acéste dreptu mesur'a tuturoru faimeloru, ce au luatu aici, celu putínu in parte, dimensiuni fantastice.“

In séria, in care Majestátea Sea au cercelatú teatrulu boemu, in 27, capitanulu englesu High. P. F. Palmer, carele trasese la otelulu „curtea englesésca“ asteptá esírea Majestáti Sele. In momentulu candu Pré inaltu Acelasi se urcá in trasura spre a se asiedia in trens'a, díce capitanulu englesu, ca a oservatu pre unu barbatu, carele mán'a drépta inarmata cu unu pistolu o radicá spre caru. Capitanulu H. P. F. Palmer la júdecata intrebatu si juratu asupr'a acéstuí lucrú, spune, ca parasíndu elu teatrulu si preumblandu-se in susu si in josu inaintea teatrulu, a vedíutu doi barbati, díntre cari la unulu cu ocaziúnea unei miscári de mána se putú oservá unu obiectu, carele se paré a semaná cu unu pistolu. Ca in adeveru aru fi fostu asiá ce-va nu póte spunetoriulu intári cu juramentu, spune insa, ca au avutu in acelasi momentu convingérea: ca barbatulu acél'a a avutu unu pistolu. Convingérea acésta l'a induplecatu a nu-lu mai lasá din ochi pre acelu barbatu. Dupa ce s'a departatu ceéalalta persóna spre podulu de lantiu, a pásítu celu din urma spre trasura, in momentulu candu s'a tratu Majestátea Sea in trasura, inse nu au intínsu mán'a dreapta, ci au tínutu mán'a incoveiata din cotu, tíntíndu cu pistolulu spre caru. Capitanulu a vedíutu pistolulu incordatu, dára nu si acéca, déca au avutu si capsula. Elu (capit.) asiá dára si-au asiediatu mán'a stánga pre dupa capulu suspectuluí, i a prinsu mán'a drépta si o au apasatu in josu, cu care ocaziúne i se parú, ca barbatulu si demisé pistolulu in unu busunariu. In momentulu acésta trasur'a Moj. Sele se duse, iéra capitanulu impínse pre faptuitoriu preste strata spre teatru si lu predede vigíliei comunale. Pe cale facú prinsulu scapatu unu pachetasíu, care mai tardíu se vedíu ca e unu derabu de metasa vechia, in care erá unu saculetiu cu pulvere de pusca, unu plumbu si 3 capsule. La directiúnea de polítia esí lucrulu ca persón'a suspecta e sodalulu de croitoriu, Antoniu Pust, engagiatu cá statístu si croitoriu ajutatoriu la teatrulu boemu. Acésta au negatu invinuirile ce i s'a facutu. Prin directiúnea politiana au esítu la lumina, ca mai multi tíneri au aflatu in acéca si séra unu pistolu inaintea teatrulu boemu. Cocosíulu acélui'a a fostu de dóue ori incordatu, pistolulu incarcatu tare, pre titia (pistonu) insa nu a fostu capsula. Aflatoriu pistoluluí nu scieau nimic'a despre tóta intemplanté. Ei au vedíutu pre capit. englezu, dára nu si pre Antoniu Pust. E de insemnatu, ca busunariulu dela caputulu parítuluí au fostu ruptu si elu asiá dára au perdutu pistolulu candu lu impíngéa Palmer preste strata.

Atát'a faptele intemplate, pána acum cunoscuté. Repetíescu, ca mai este multu de chiarificatu, pána a puté ajunge la trist'a convingérea, ca aici in adeveru a fostu o incercare de crim'a infíoratória, carea dupa unele momente mai ca aru poté fi aplecatu cine-va a o presupune. La ori ce intemplanté inse mán'a Atotu puterniculuí au decisu. Fapt'a acésta marsiava nu putú sa

se desvólte mai multu decatu preste propusulu criminalé, decum-va in adeveru au escugetatu si intreprínsu elu asemenea fapta. Spre onórea omenimei sperámu ca cercetarea va duce la altu resultatu.“

Datorintia generala de a militá in Austri'a.

(„Presse“)

Numai press'a de bancnote lucra in Austri'a cu energia, cáci, dupa cum ne spune o scire sosita de eri, in tóta díu'a se típárescu cáte unu milionu de fiorini note de statú. Pe tóte celelalte terenuri de administratiúne se lucra inca dupa molto celu vechiu austriacu: „Totu cu incetulu inainte.“

Sperantiele nóstre in privintia unei activitáti reformatóre a regimuluí au scadiutu (de) demultu; totusi amu asteptatu pána mai de curendu, ca dóra se va straformá fiintia armatei fundamentaliter. Invingatoriuluí dela Custozza s'au fostu si datu plenipoténtia absoluta spre scopulu acésta. Tocmai déca n'aru cuprinde in sine crearea unei comande supreme de armata nici unu avantajíu alu institutiuniloru constitutiunali, ci cu multu mai curendu o forma de dictatura, totusi chiaru si amicii adeverati ai libertátiéi constitutiunale aru fi trecutu deocamdata impedecamentulu desvóltárei nóstre constitutiunale cu vedérea, numai déca s'aru fi inceputu, a se delaturá cu fundamentu abúsurile díu' fiintia armatei si a se face cu seriositate creári nóue energice. Pána acum'a insa nu amu audítu inca de nici o reforma pre terenulu armatei. Administratiúnea militara este invelita in secretulu celu mai adéncu burocraticu.

Si tocma acésta aru avea ansa, a asterne propunerile sele spre apretíutrea opiniunii publice. Mesurile grandióse, cari atíngu ori-ce terenu alu vietiei publice, cari taie adéncu in relatiunile industriale si familiare, trebuie sa fia cunoscuté mai intáiu de poporu in escelintia lorú, cá sa se póta radimá realizarea lorú pre ajutoríuluí poporuluí. Constitutiúnea armatei prussiane de aperare numai pentru acéca s'au prefácutu in carnea si sángele natiunii si numai pentru acéca e de o activitate asiá de mare, pentru ca au cospunsu dorintíiloru poporuluí si íntroducerea ei au fostu íntesníta de entusiasmulu tuturoru celor obligati de a militá. De órece generarii nostri ne-au purtatú dela o calamitaté a armatei la alt'a, pré candu chiaru si laici au cunoscutu la prim'a privire debilitatea planuluí renumítu alu expeditiúnei militare pentru armat'a de nordu, aru avea causa conducatorií armatei, cá sa se íase de prejudetiuluí acél'a, ca poporuluí nu aru fi in stare, sa júdece despre lucruri militari.

In fiintia armatei nóstre suntú defecte nenumerate; delaturérea lorú va cere ani indelungati. Defectulu celu díntáiu si celu mai periculosu este, precum amu amintítu déjá deunedi, puterea cea mica a armatei de resbelu, si multimea armatei de pace. Jurstárilé nóstre finantiare s'au ruinatu de totu prin sarcin'a cea grea a pácei, si totusi nu au fostu in stare Austri'a, a pune sub decurgérea resbeluluí ultimú armate asiá númerose pe picioru, cá Prussia, carea este numai pe jumetate asiá de poporata. Prelánga acéca au avutu acésta si unu contingentu totu asiá de puternicu de soldati alesí, cá si armat'a de resbelu, parte in bataliuníle de reserva (depot), parte si in starea lorú civila in reserva, pré candu Austri'a abia si-a pututu formá reservysle sele díu' recrute neínvétiaté.

Aneciuníle si íntroducerea constitutiúnei prussiane de aperare in tierile federatiúnei germane nordice facu preponderantia militare a Prussiei si mai puternica, de cum au fostu pána acum. Intradeveru, ca provinciéle de nou castigaté, spre ducérea la índéplinire a datorintíei generala de a militá in inca se cere tempu; abia in vre-o díece ani, voru fi in stare tierile germane díu' nordu, a aratá unu contingentu de reserva in proportiúne egalú cu Prussia, insa in cínci ani voru dá o cuantitaté preportíunata pentru armat'a de resbelu.

Dupa decurgérea terminuluí díu' urma va numerá armat'a prussiana: Lini'a 403,000 soldati. Militia tieréi de provocatiúnea prima la arme: 5 cursuri de anu de cáte 78,750 soldati (numérulu prevedíutu alu recrutárei anuale carele se póte radicá pána la 87,000 soldati) cu privintia cátra unu scadiamentu de 25 percenté, facu 236,000 soldati. Militia tieréi de a dóu'a provocare la arme: 5 cursuri de anu de cáte 78,750 soldati cu detragérea de 33 1/3 percenté face 292,000 soldati. In suma 900,000 soldati de trupe probaté, díntre cari 150,000 soldati suntú de ajunsu pentru trupe de ínlocamentu si garnisóna, fiindca pentru ori ce resbelu s'aru puté íntrebúntia in 12 cursuri de anu reservele de ínlocamentu si disponíbili — totu cursulu de anu cam 100,000 soldati, díntre cari 20 percenté aru fi folosiveri — cá suplenti. Acésta face inca 240,000 de reserva. Fára de acéca s'aru putea armá inca in casulu unuí resbelu pe mórté si víctia cursuríle cele 10 díntáiu de anu ale gardei nátiunale (in etate de 33 pána la 34 ani) asiá dára de díece ori 78,7500 soldati, séu dupa detragérea de 50 percenté cá scadiamentu si 25 percenté oppugnanti, totusi inca vre-o 200,000 soldati. La armat'a acésta de 1,340,000

soldati și mai adaugu încă contingentele statelor mici ale federației germane nordice, asiă încâtu putemu pretui arma'ta germana nordica la 1½ milionu de trupe probate. (Va urmă.)

Politic'a prussiana in Principate.

Eata epistol'a dlui de Bismarck despre care facur'amu amintire in nrulu trecut' asiă dupa cum o aflar'amu in alte diuarie :

„Iubite Principe! — Intielegu și gasescu naturale dorint'a v'ost'ra de a fi initiatu in ameruntele misterie ale politicei mele. Prin profundele și impenetrabilele decrete ale prevedintiei, a-ti devenitu unulu din cele mai de capetenia organe ale divinei misiuni ce Prussia deplinesce in Europ'a și doriti, ca prin instructiuni precise sa cunosceti modulu din care trebue sa ve comportati in conformitatea planuriloru n'ost're.

„V'ati portatu f'ort'e bine, mai alesu dupa ce, sosindu in Principate a-ti descoperitu, f'ara indoiela, multa miseria și simptome de putredine. Sa fiti siguri ca regele Greciloru, Imperatorele Maximilianu, și toti principii, mici și mari, care se espatriase pentru o cor'ona nu intempina mai puline contrariet'ati și super'ari dec'atu Voi. Se p'ote dice, in privirea tronuriloru disponibile in genere, ceea-ce dice unu fabulistu despre betiele cari plutescu pe undele riuuriloru, de departe s'emen'a a fi ce-va, dar de apr'op'e nu este nimicu.

„Totu asemenea s'aru fi potutu dice și pentru tronulu v'ost'ru, dec'a oper'a ce a-ti intreprinsu n'aru fi legata cu marirea Patriei-mame. Aveli multe de edificatu și multe de restornatu in Moldo-Valachi'a, in interesulu nostru.

„Negresitu ati gasitu predominantu in Principate iuriurirea franceza. De diece ani și mai bine inc'oce adeca dela resbelulu Crimeei, Franci'a s'a silitu din t'ote poterile, ca sa inlocuiesca pe Russi'a in iubirea pop'oreloru dunarene. A cerutu și a dobn'ditu pentru ele felurite libert'ati, a sprijinitu multu tempu pe alesulu loru principe și s'a facutu avocatulu fericitu alu acestoru pop'ore pe l'anga P'ort'a otomana. Prin urmare, sp'iritulu tierעי p'orta f'ara indoiela urmele acestoru binefaceri.

„Nu ve temeti in sa de a restorn'at' jacari'a, și de a lucr'at' in folosulu Russiei, precum Franci'a a lucr'atu, in folosulu seu propriu.

„Nu disputati multu tempu cu Inalt'a P'orta asup'r'a det'airiiloru confirm'arei v'ost're; nu ve aretati p're multu ambitiosu, ajunge se salvati numai principiulu, — t'ote celelalte suntu lucrari secundarie. Prin urmare, acordulu superficialu cu P'ort'a; c'atu se p'ote mai grabnica incheierea conventiunei cu ea; concessiuni și bune officii Russiei.

„In relatiunite v'ost're cu agentulu Russiei din Bucuresei exista trei cestiuni ghimp'ose :

„Cestiunea natiunalit'atiei, c'aci Russi'a va urm'at' de a sustrage dela Voi c'atu s'aru putea mai multi supusi, acordandu protectiune greciloru și jidaniloru și dandu pasp'orte la indigeni in realitate supusi ai Vost'ri.

„Cestiunea Besarabiei anesate și a limiteloru lacului Bolgradu, a pescaritului din acestu lacu și a trecerei Rusiloru din Besarabi'a russ'esca in cea a Moldovei și vice-versa. Cunosceti ca la delimitarea acestei p'arti de pamentu, Conventiunea de Parisu a sustrasu din teritoriulu Rusu o bucata — ceea ce nu p'ote iert'at' Russi'a. Er'at' trebuintia de a se salv'at' Delta Dun'arei și a indepart'at' pe Russi'a dela tieremii Dun'arei de josu.

„De diece ani Russi'a totu agitel'za emigratiunea tieraniloru din acea parte — și umilirea acestei neinsemnat'orie concessiuni a Besarabiei anesate, nu o lasa in pace. Vomu cuget'at', in urma, ce vomu av'e de facutu in asta privire.

„Remane cestiunea religi'osa. Vet'i suferi f'ara indoiela, insolent'ia clerulu ortodocsu, naturalminte rusofilu, elu imprastie la Voi portretele Czarului acoperite de binecuvent'ari și si indulgenti. Russi'a va d'at' ornamente la biseric'i și bani la preoti la serbatorile cele mari. Va tramite gratis, pe sate, munti intregi de Psaltiri și de c'arti de rogaciune, imprimate in Mosc'v'a in care, satenii voru cert'i in roman'esce: mantuieste D'omne pe Imperatulu nostru; și acestu imperatu nu vet'i fi Voi. Si cu t'ote aceste, iubite principe, ve sfatuescu sa ve aretati impaciuitoriu in privirea acestoru cestiuni și mai alesu celei din urma.

„Aretati-ve f'ort'e evlaviosu c'atra biseric'a cea noua și mergeti desu la ceremoniele religi'ose. Principele Cuz'a aru fi s'ediutu p'ote, si p'ana astadi pe tronulu unde s'iedeti voi dec'a, in locu de a persecut'at' clerulu și a intarit'at' pe Russi'a, s'aru fi comportatu pe dinafara cu mai multa ghibacia.

„Este de nevoia ca sa ve facu intr'eg'a mea confessiune. Ati ganditu vre odata, principe, sa vedeti tramisu la San-Petersburg pe generariulu Manteuffel? ac'est'a misiune a at'iatu, f'ort'e curiositatea lumei diplomatice in Europ'a; in sa nimicu nu s'a descoperitu. S'a disu ca s'a facutu propuner'i pentru modificarea otareloru ducatului Posen; speru in sa ca Inalt'imea V'ost'ra nu ati cre'diutu asemenea vuete.

„In adev'eru modific'amu otarele n'ost're, in sa spre a adauge

no'ue provincie, ear nu spre a sacrific'at' pe ale n'ost're. Cele din urma pretens'ion'i ale Franciei erau f'ort'e neinsemnat'orie și cu t'ote aceste cunosceti cum amu respunsu la ele.

„Prin urmare care a fostu comisiunea contelui Manteuffel? Care a potutu fi, candu Austri'a esclusa din Germani'a, s'a intorsu de nevoia c'atra Resaritu? — Generariulu Manteuffel a avutu misiune de a ne apropi'at' cu Russi'a și de ai promite concessiuni relative legiuiteloru ei ambitiuni in resaritu dec'a, si ea, va lasa libera legiuit'a n'ost'ra ambitiune in Germani'a și apusu. At'atu in privirea vecinat'atiei otareloru c'atu și a positiunei n'ost're in Baltic'a, nu trebue sa nemultiamimu pe Russi'a. P'ote ca politic'a n'ost'ra va arunc'at' pe Austri'a in bratielu Franciei dar va depart'at', de siguru, pe ambele aceste puteri de Cabinetulu de San-Petersburg. Intr'unu asemenea casu vomu av'e tempu sa ne gandimu, nainte de a se pronunc'iat' si Angli'a.

„Cugetati ca dec'a se va contract'at' vre-o casatoria Anglo-Elinesca se voru put'e intielege asup'r'a cestiunei Orientelui, și ca noi tinemu in manele n'ost're cheile demarsieloru nordice.

„Mai la urma dec'a planurile rusesci nu ne voru servi intru c'atu sper'amu, și in acestu casu in sa vomu av'e destulu tempu spre a ne retrage și a ne int'orce ca sa tredimu pe Europ'a din somnu.

„Pe l'anga aceste poteti și voi prin unu altu modu minunatu sa strimtoriti, f'ara pericolulu nostru, pe Austri'a. Profitati de vecinetatea V'ost'ra cu Banatulu, cu Transilvani'a și Bucovin'a; protegiati pe siefii partitulu natiunalu ungurescu și faceti ca sa intreved'ia turburatorii un'șuri ca voru gasi la voi ajutoru moralu și materialu. — Dela voi atarna realizarea prin intrigi iscusite, a independenției Ungariei, at'atu de contributore ruin'arei Austriei.

„Vedeti, Principe, ca misiunea V'ost'ra este mare. Candu D'dieu a permis sa lapedati uniform'a de sublocotenentu și sa primiti Cor'ona, a datu o noua proba despre inaltele sale decrete pentru indeplinirea c'aroru a facutu organu pe Prussia.”

S a b i n 21 Octomb're. Asiă dara s'a facutu alegerea eri in comunitate și astadi la oficiantii superiori. Las'amu la o parte ceremoniele introduct'orie și sarimu dintr'un'a la rezultatulu alegeriloru și adeca la cele 24 alegeri din comunitate. Dintre alegerile aceste s'a venitu doue și pre partea n'ost'ra și adeca a dd. Petru B u j a c u și Demetriu A n d r o n e.

Intre candidati, carii in sa nu au capatatu voturi de ajunsu, au fostu in sa și dd. Demetriu P o p o v i c i u și Savu L o b o n t i u. Nu putemu in sa trece cu vederea o impregiurare, care arunca o lumina de totu comica asup'r'a simlului constituționalu a multoru din membrii comunei Sabiului. Ac'est'a este, ca multi vr'eu sa resemnedie de onorific'a stare ce li o oferesce centumviratulu, in sa sub c o n d i t i u n e ca sa se „al'ega” in loculu loru feciorulu seu ginerele ori alta rudenia de aproape. — Astadi a realesu comunitate pre oratorulu și vice oratorulu de mai nainte. Celelalte alegeri suntu: Adolful G i e b e l de primariu (Burgermeisteru), Frid. W o l f j u d e scaunulu și Mich. H e i n r i c h prefectu alu cet'atiei.

— Astadi s'a cetitu in biseric'a rom. cat. de aici missa pentru soldatii caduti in bataia.

— Hr. Ztg. descrie in o corespundint'ia starea cea trista finantiala de pre la A b r u d u și dice ca cu t'ote aceste esecutiunile de dare suntu mai numer'ose și mai apesat'ore acum ca ori candu alta-data. „Si nu e nimenea”, dice cor. „cine sa pasi'esca energicu in interesulu populatiunei, in adev'eru serace, și sa-i ajute, ci fia-carele și pl'eca capulu puterei și cu o indolentia in adev'eru musulmana dice: „sa-si ajute fia-cine cum p'ote”. Nu putemu crede, continua corespundint'ia, „ca aru remane regimulu neinduplecatu candu i s'aru face de ajunsu cunoscuta starea miseriei de pre aicea!” — Ca mijlocu de amelioratiune recomand'at' cor. esarendarea regalieloru de cracimaritu.

Principatele române unite.

In urm'a comunic'arei ministrulu de afaceri straine facuta corpulu diplomaticu și consularu, cumca guvernulu a primitu informare oficiale ca I. S. Serenisima Principele Carol'a a fostu recunoscuta de c'atra inalt'a P'orta, și ca inalt'imea Sea Serenisima va primf oficiale pre domnii agenti și consuli generali mai inaintea plec'arei sele la Constantinopole; eri, la 9/21 ale curentei, la 1½ ore dupa am'edi, domnii agenti și consuli generali ai Englieterei, Franciei, Italiei, Prussiei și dnii consuli generali ai Belgiei, Greciei și Olandei au fostu primiti de I. S. Serenisima, in corpore in audientia oficiale, fiindu presenti dnii ministri și cas'a Altetiei Sele civila și militara.

Domnulu agentu și consulu generalu alu Englieterei, d. Green, a inlocuitu in calitate de decanu alu corpulu diplomaticu și consularu pre dlu Baronu Eder, agentu și consulu generalu alu Austriei, care este bolnavu. D. Green, intr'ac'est'a calitate, a pronunciatu cuvintele urmat'ore :

„Inalt'ime, Me simtiu fericitu ca potu present'at' inalt'imei v'ost're Serenisime, mai inaintea plec'arei sele la Constantinopole, omagiulu

dorintelor sincere ce forméza toti colegii mei aflati aci, pentru prosperitatea înaltimei Vóstre Serenissime si a Romaniei, sub noul regim ce se inauguréza.

Înaltimea Sea Principele Domnitoriu a respunsu :

„Domniloru, suntu fórté miscatu de marturisirea simpatieloru ce-mi aratati, venindu a-mi oferí felicitárele domniloru vóstre mai înainte plecárei mele la Constantinopole. Totudéun'a amu apretiu cu tária viulu si simpaticulú interesu ce guvernele straine au avutu neîntreruptu pentru Romani'a, si speru ca cu ajutoriulu lui Dumnedieu si spriginulu puteriloru garante, vomu putea in curendu dá o desvoltare salutaria si de progresu tularoru intereselorú acestei tieri, si ai garantá viitoriulu seu prin principiile de ordine si pe stabilitate ce ne silimu a inauguréa.“

D. Br. Eder, agentu si consulu generalu alu imperiulu austriacu, a tramisu indata, in urma, pe d. Spencio, cancelariu alu consulatulu generalu, cá sa exprime I. S. Serenissime omagie se, precum si profund'a sea máhnire ca n'a pututu luá parte la acésta sólemnitate.

Primimu urmatórea depesia din Constantinopole :

Astadi, 14/26 Octobre, la 10 óre, Altetiele lorú, marele viziru, ministrulu trebiloru straine, seraschierulu si ministrulu marinei au venitu sa faca visita Mariei Sele principelui. Escelenti'a Sea Djemil Pasiá ia oferitu din partea Sultanulu o sabie impodobita cu brilante. Djemul Pasiá dandu acestu presentu, a aretatu Mariei Sele ca Sultanulu dorindu ai atasiá unu indoitu suveniru a luat propriulu seu centuronu pentru a atárná de densulu sabi'a. Ministrulu Portugaliei dlu de Suverol, insarcinatulu cu trebile Prussiei baronu de Stefens, in uniforma si urmatu de totu personalulu legatiunei au cerutu a presentá felicitárele lorú Mariei Sele. Consilierulu legatiunei Olandei in uniforma, dragomanii Austriei, Greciei, Belgiei, s'au prezentatu pe rendu din partea siefiloru de missiuni pentru a complimentá pre principele Domnitoriu alu Romaniei. Dragomanii Franciei, Britaniei, Prussiei au venitu inca de eri. Doi episcopi ai bisericei ertodoxe au adusu asemenea Mariei Sele felicitárele si benedictiunile patriarhulu ecumenicu. La o óra principele a facutu visita acelor'a din membrii corpulu diplomaticu cari i au prezentatu felicitatiuni. La patru óre s'a dusu la patriarhie. Mari'a Sea a fostu primitu de santulu sinodu si condusu la patriarcu in mare pómpa; dupa ce a primitu benedictiunile preasantitulu patriarhu si felicitárele intregulu sinodu, principele a doritu sa se cobóre in biserica pentru a face o rugaciune. Terminandu visit'a principele s'a intorsu pe bordulu yachtulu imperialu si a intratu in palatu. Ministrulu Svediei a venitu asemenea se complimentedie pe Mari'a Sea. Djemylpesi'a a fostu invitatu la prandiu de Mari'a Sea. Principele va porni din Constantinopole Luni la 15/29 ale curentei. „Monit.“

Varietáti.

*** „An cor'a“ (Anker). Societatea asicurantieloru pe viétia si de rente ce pórtá acestu nume au plátitu dela 1 Ianvariú 1866 pentru casuri de mórte 344,100 fl. dintre cari pentru de cei morti de colera si fosti asicurati au platitu 47,800 fl. De buna séma ca va avé societatea sa mai platésca inca si asiá dividend'a cea mai de aprópe nu va sa fia asiá splendida; le vine in sa acelor'a fórté bine, a cároru parinti séu crescatori au fostu asiá de cu grige de ai sei, de s'a asicurat. —

*** (In cercare medicinala). In cas'a bolnaviloru din Vien'a esista urmatórea anecdota din tempulu colerei: Intre medici, si deosebitu intre cei tineri, se nascú disputa infocata despre contagiositatea (lipiciosi'a) colerei. Documintele teoretice pro si contra se sfársira, se apelá deci la pracsá. Se facú propunere, ca unu individú „sanetosu“ sa se culce in patulu unui bolnavu ce avú bóla numita in originalitatea ei, si fára cá sa se curatiésca culcusiulu, sa jaca pre elu o nópte intréga. Dintre cei ce adevereau ca bóla e lipiciosá nu se afla nici unulu, dar nici nu erá cu resonu, sa faca vre-unulu dintre ei acésta esperintia prácticá, trebuiá sa o faca unulu din partit'a contrarie; dara nici dintre acesti'a nu cutezá nici unulu, ci trebui propunetoriulu insusi, pentru cá sa-si solveze onorea principiulu seu, sa faca incercarea. Voi'a erá buna dara curagiulu slabu, cáci dupa putine minute se aretara nise simptome neesprimavere de colera, cari nu incetara, pána candu amicii esperiintelui, cu parol'a lorú de onóre lu asecurara ca in acelu patu — n'au jacutu nici unu patientu de colera. Dupa acésta asecurare de locu incetara simptomele colerei, iara puterea fantasiei in acestu casu se vediú in modu eclatantu.

*** Fóia nóua. Primimu invitatiune de prenumeratiune la o fóia nóua ce are sa apare. Acést'a e „Amiculu poporulu.“ Ceea ce privesce program'a ei se vede din aculusulu ce-lu alaturámu la nrulu nostru de astadi. Dóne observári sa ni se permita, in sperantia ca acele nu ni se voru esplicá reu. Un'a este ca, dupa parerea nóstra, trebuea evitatu imputarea ce se face tocm'a la inaugurarea acestei foi, „ca gazetele nóstre de acum putinu fórté putinu se ocupa si cu luminarea poporulu.“ Alt'a aru fi ca, déca e cá sa

se scrie populariu, apoi aceea se póte face si fára de a valemá regulele gramaticali române si de e. sa nu se scrie totu in o forma „omu“=omulu si „omu“ verbulu: „vomú“, cáci o scriere populara, cugetámu noi, ca va avé între alte chiamári ale sele si aceea, de a deda pre poporu la o limba mai corecta si déca nu va fi aceea tocm'a limb'a diplomatica.

Insemnandu aceste salutámu si noi întreprinderea si i postimu succesulu celu mai bunu!

*** „Gramatic'a limbéi magiare pentru clasele gimnasiali inferiori“ de Octaviu Baritiu prof. gimnasiale in Naseudu, tiparita in Clusiu in tipografia rom. cat. liceale in anulu acest'a, — ni se tramisa si nóue. Cá unu inceputu dupa cum marturisesce si dlu autoriu in prefati'a acestei cárti, scrierea atarui opu negresitu ca au oferitu greutáti. Nu luámu condeinulu de recensiune ci ne simlímu detori sa amintimu si noi de acésta întreprindere, in sperantia ca recensiunea o voru face altii la rendulu lorú, séu déca nu, punerea in pracsá va fi recensenta destulu de sigura pentru probarea séu neprobarea ei. Ceea ce mai credemu in sa e de facutu aru fi de a ne esprimo parerea de bine, ca vedemu si in felulu acest'a immultindu-se literatur'a romána, si din motivulu lipsei ei prácticé o recomandámu si atragemu atentiunea celoru competinti asupra-i.

Nr. 36—3

Concursu.

La scól'a gr. or. din Comun'a Boholtiu, Scaunulu Cincului mare, au devenitu vacanta statiunea de invetiatoriu primariu si de unu adjunctu, cu care suntu urmatórele emoluminte impreunate, si anume :

pentru invetiatoriu primariu unu salariu anuale de 120 fl. v. a. din cas'a alodiala si 30 metie de gráu, quartiru liberu in edificiuulu scolariu si lemnele de focu necesari; pentru adjunctu 20 fl. v. a. si 20 metie de gran, la care prin acést'a se deschide concursu pána in chisive prim'a Noembre a. c.

Aspirantii de a ocupá aceste statiuni, au pre lángha suplicele provideute cu timbrulu legale de a documentá :

- 1) ca se tínu de religiunea gr. or.
- 2) ca posedu purtare buna politico-morala;
- 2) in specie, pentru invetiatoriu primariu se cere, cá sa fia absolvatu clasele gimnasiulu inferioru si cursulu pedagogicu séu clericalu; pentru statiunea de adjunctu se cere, cá respectivii concurenti sa arete, ca suntu pedagogi absoluti.

Petitiunile respective au de a se adresá cátra subscrisulu Inspectoratu districtuale scolaru.

Cinculu mare in 1—a Octobre 1866.

Inspectoratulu districtualu scolaru.
Ignatiu Mandocea,
Adm. protopopescu si Inspect. distr. scolaru.

Nr. 37—2

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invatiatoriu la scól'a comunala gr. or. din Rotbavu in districtulu Brasiovulu, se deschide concursu pána la 25 Octobre a. c. st. v.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anuale de 70 fl. v. a. si anume 40 de fl. din cas'a alodiala, si 30 fl. dela poporu, si quartiru liberu.

Concurentii pána la terminulu pusu sa se adresedie la subscrisulu cu documentele necesarie, documentandu si aceea, ca sciu cantárele si tipiculu bisericescu.

Brasiovu in 12 Octobre 1866.

Ioann Petricu
Protopopu alu II. alu Brasiovulu

Nr. 38—1

Concursu.

Statiunea de notariu in Comunele Racoviti'a, Siebesiu de susu, si Siebesiu de josu, Scaunulu Sabiului, au devenitu vacanta. — Cu acést'a este impreunatu unu salariu anuale de 300 fl. v. a. quartiru liberu si 8 orgii de lemne. —

Competentii voru avea a asterne rogárele lorú bine instruate celu multu pána in 18 Novembre 1866 la oficiulu subsemnatu.

Sa observéza ca la acésta statiune acei'a se voru preferá, carii avendu cunoscentia afaceriloru notariale, voru cunosce limb'a germana si romána in vorbire si scriere.

Sabiiu 31 Octomvre 1866.

Inspectoratulu Cerculu Talmaciu.

Burs'a de Vienn'a.

Din 22 Octobre (3 Novem.) 1866.

Metalicele 5%	59 65	Actiile de creditu	150 20
Imprumutulu nat. 5%	66 65	Argintulu	127 50
Actiile de banca	716	Galbinulu	6 12 1/2

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiececane.